

YALANCI TAVUK VEBASI HASTALIĞINDA AŞISIZ ARILIK PROGRAMINA İLİŞKİN TEBLİĞ

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı; aşısız arilikte **yalancı** tavuk vebası hastalığıyla ilgili yapılacak iş ve işlemleri düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ; **yalancı** tavuk vebası hastalığı yönünden ülke genelinde veya bir veya birden fazla bölgesinde veya bir veya birden fazla bölümünde aşısız arilik statüsünün elde edilmesine ilişkin iş ve işlemler ile **yalancı** tavuk vebası yönünden antikor tespitine yönelik yürütülecek numune alma ve laboratuvarda uygulanacak prosedürleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ; 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 4 üncü maddesi ile 4/9/2011 tarihli ve 28044 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan **Yalancı** Tavuk Vebası Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliğinin 14 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,
- b) Bölge veteriner kontrol enstitüsü: Kuruluşun bulunduğu ilin veteriner hizmetleri yönünden bağlı olduğu **Yalancı** Tavuk Vebası hastalığının teşhisinden, mücadelesinden ve gözetim programlarından sorumlu olan doğrudan Bakanlığa bağlı veteriner kontrol enstitü müdürlükleri ve Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitü Müdürlüğünü,
- c) Genel müdürlük: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,
- ç) İl müdürlüğü: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı il müdürlüklerini,
- d) Ulusal Referans Laboratuvar: Genel Müdürlükçe **Yalancı** Tavuk Vebası hastalığı konusunda analiz, metot ve standartlarının belirlenmesi, laboratuvarlara yerleştirilmesi, kontrol edilmesi, ileri işlemleri yapılması ve gerek duyulduğunda diğer laboratuvarlar tarafından yapılan analizlerin doğrulanmasından sorumlu olmak üzere Bakanlık tarafından yetkilendirilen laboratuvarı,

ifade eder.

Program

MADDE 5 – (1) Bakanlık gerektiğinde, ülkemizin bir bölgesi, bölgeleri, bölümleri veya ülke genelinde, aşısız **yalancı** tavuk vebası hastalığı statüsüne sahip olmak amacıyla uluslararası kurum veya kuruluşlara yine bu kurum ve kuruluşların standartlarına uygun olarak bir program sunabilir.

(2) **Yalancı** Tavuk Vebası yönünden antikor tespitine yönelik serolojik testler Ek-1’e uygun olarak yapılır.

(3) Ulusal referans laboratuvarın bağlı olduğu enstitü pozitif serum örneklerini temin ederek bölge enstitülere göndermekle yükümlüdür.

Serolojik testler

MADDE 6 – (1) Program içindeki damızlık sürülerinin, **yalancı** tavuk vebası hastalığı varlığı açısından yılda en az bir kez serolojik açıdan izlenmesi esastır.

(2) Birinci fıkradaki kısıtlama yarışçı güvercinler için uygulanmaz.

Kısıtlama

MADDE 7 – (1) Arilik talebinde bulunulan veya arilik talebi onaylanan bölgelerde, bölümlerde veya ülke genelindeki işletmelerde son 12 ay içerisinde **yalancı** tavuk vebası hastalığına karşı aşılanmış herhangi bir kanatlı hayvan bulundurulamaz. Bu işletmelerdeki hayvanlar **yalancı** tavuk vebası hastalığına karşı aşılanamaz.

Numune alma ve sonuç raporlama

MADDE 8 – (1) Numune alımı; arilik programına dâhil olan il müdürlüğü ile bölge veteriner kontrol enstitüsü müdürlüğü koordinasyonu ile yapılır. Bölge veteriner kontrol enstitü müdürlüğü ve il müdürlüğünde konuyla ilgili sorumlular arasında; numunelerin yıl içerisinde alınma tarihleri ve sıklıkları, numunelerin enstitüye gönderilme şekli, ulusal referans laboratuvar ve veteriner kontrol enstitülerin ihtiyaç olarak gördüğü diğer konular belirlenerek bir mutabakat metniyle standardize edilir. Standardize edilen yol ve yöntemler ulusal referans laboratuvar ve/veya bölge veteriner kontrol enstitüsü tarafından oluşacak ihtiyaçlar çerçevesinde yıl içerisinde revize edilebilir. Revize edilen metin enstitülerce kendilerine bağlı olan il müdürlüklerine bildirilir.

(2) Bölge enstitüleri ve il müdürlükleri işletmelerden numune alımında, Bakanlıkça izlemeye zorunlu tutulan başka bir hastalık için yapılan numune alımı ile bu Tebliğ çerçevesinde numune alımını aynı anda gerçekleştirmesine özen gösterir.

(3) İl müdürlüğü hayvan sağlığı, yetiştiriciliği ve su ürünleri şube müdürlüğü ve/veya bağlı ilçe müdürlüklerince numuneler alınarak bölge veteriner kontrol enstitüsü müdürlüğüne gönderilir. Bölge enstitüsünce teşhis ve analiz sonucunda düzenlenecek rapor il müdürlüğüne bildirilir.

(4) Herhangi bir bölgeden gönderilen numunede bölge veteriner kontrol enstitüsünce pozitiflik tespit edilmesi durumunda, pozitifliğin doğruluğu, pozitifliğin aşı ya da hastalık kaynaklı olduğunun tespiti için numune ulusal referans laboratuvara gönderilir. Ulusal referans laboratuvar tarafından aşılı ya da **Yalancı** Tavuk Vebası Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliğinin 5 inci maddesi kapsamında hastalık kaynaklı pozitifliğin doğrulanması durumunda o bölge için uygulanan aşısız arilik statüsü iptal edilir.

Eğitim ve bilgilendirme

MADDE 9 – (1) Ulusal referans laboratuvar bölge veteriner kontrol enstitülerinde teşhiste görev yapan personeli teşhis metodu ve örneklerin toplanması konularında eğitiminden sorumludur.

(2) Bölge veteriner kontrol enstitüleri görev alanları içerisinde kalan il müdürlükleri personellerinin örneklerin toplanması, gönderilmesi konusunda eğitiminden sorumludur.

(3) İl Müdürlüklerindeki personel; programının amacı, önemi ve yapılacak çalışmalar konusunda il müdürlüğündeki yöneticileri ve programa tabi üreticileri bilgilendirmek aynı zamanda üreticilere program konusunda gerekli eğitimleri vermekten sorumludur.

Yaptırım

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğ hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu çerçevesinde işlem yapılır.

Avrupa Birliği uyum

MADDE 11 – (1) Bu Tebliğ; **Yalancı** Tavuk Vebası Hastalığına Yönelik Aşısız Arilik için Damızlık Kümes Hayvanlarında Yürütülecek Yıllık Testlere İlişkin Kriterler’i belirleyen 1994/327/EC sayılı Komisyon Kararına paralel olarak hazırlanmıştır.

Yürürlük

MADDE 12 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.

Ek-1

NUMUNE ALMA VE LABORATUVARDA UYGULANACAK PROSEDÜR

Bir bölge veya bir bölüm veya ülke geneli için ilan edilen aşısız ariliğin tanınması veya aşısız ariliğin tanınması için başvuruda bulunulması durumunda damızlık sürülerde **Yalancı** Tavuk Vebası yönünden antikor tespitine yönelik yıllık serolojik testler aşağıdaki esaslar dâhilinde yapılır.

Kan numunesi alımı ve test metodu	Bütün damızlık sürülerden, yılda en az bir kez numune alınması zorunludur. Sürüden rastgele seçilecek en az 60 kanatlıdan kan numunesi alınır. Numuneler aşağıdaki prosedüre uygun olarak, Hemaglutinasyon İnhibisyon testi ile incelenir.
Prosedür:	96 gözlü bir mikrotitrasyon pleytinin çalışılacak sıralardaki tüm gözlerine (V-tabanlı) 0,025 ml fosfat tamponlu tuz çözeltisi (PBS) konulur.
	(b) Pleytin ilk gözüne 0,025 ml serum konulur.
	(c) Mikropipet ile pleyt boyunca serumun iki katlı seri dilüsyonları yapılır.
	(ç) Dilusyonu yapılan serumların bulunduğu her bir göze 4 veya 8 HAU (Hemaglutinasyon Ünitesi) içeren sulandırılmış allantoik sıvıdan (antijen) 0,025 ml konulur.
	(d) Pleytin kenarlarına hafifçe vurularak gözlerdeki içeriğin iyice karışması sağlanır ve oda ısısında 30 dakika ya da +4°C de 60 dakika beklenir.
	(e) Bekleme süresi bitiminde tüm gözlerle %1’ lik tavuk eritrosit süspansiyonundan 0,025 ml eklenir.
	(f) Pleytin kenarlarına hafifçe vurularak gözlerdeki içeriğin iyice karışması sağlanır. Eritrositlerin çökmesi için 30-40 dakika / +4°C’ de 60 dakika ya da

	kontrol (0,05 ml PBS+0,025 ml eritrosit süspansiyonu) görülünceye kadar beklenir. Okuma işlemi, pleytin eğilmesi ve test edilen serumlarda eritrosit kontrol (0.05 ml PBS+0.025 ml eritrosit süspansiyonu) gözlerindeki ile aynı hıza sahip, gözyaşı tarzında bir akıntının olup olmadığının gözlemlenmesiyle yapılır. (g) HI titresi, 4 veya 8 HAU virusun tamamen inhibisyonunu sağlayan en yüksek antiserum sulandırmasıdır (Her testte, 4 veya 8 Hemaglutinasyon Ünitesi (HAU) olarak sulandırılmış olan antijen çözeltisinde bulunması gereken HAU'nun varlığını doğrulamak için bir HA titrasyonu yapılmalıdır.) (ğ) Sonuçların geçerliliği, negatif kontrol serumunda 4 HAU için 23'ten az bir titre, 8 HAU için 22' den az bir titre ve pozitif kontrol serumun bilinen titresinin bir dilüsyon alt ya da üstünde bir titre elde edilmesine bağlıdır.
Testlerin yorumlanması:	Kullanılan antijen, bir serumun pozitif değerlendirileceği düzeyi etkileyeceğinden; - 4 HAU antijen kullanıldığında 24 veya daha yüksek bir titre sergileyen serumlar, 8 HAU antijen kullanıldığında ise 23 veya daha yüksek bir titre sergileyen serumlar pozitif olarak kabul edilecektir.